

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**  
**до проекту Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності»**

**1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту**

Державна політика дерегуляції, яка спрямована на зменшення державного регуляторного навантаження на господарську та професійну діяльність, нерозривно пов'язана із потребою у створенні системної і цілісної правової основи саморегулювання такої діяльності. Разом з тим, на сьогодні у законодавстві відсутні єдині підходи до здійснення саморегулювання відповідними суб'єктами. Відсутній в законодавстві і комплексний підхід до порядку створення та діяльності саморегулювних організацій (їх утворення та діяльність передбачені виключно законами, що регулюють окремі сфери господарської або професійної діяльності).

Результати аналізу спеціального законодавства свідчать про закріплення можливості саморегулювання у 15 сферах. Водночас у 4 сферах відсутнє належне нормативне регулювання порядку створення та діяльності саморегулювних організацій. Офіційно визнано в Україні лише 24 саморегулювні організації.

Разом з тим, в окремих сферах господарської та професійної діяльності існують організації, що за сукупністю виконуваних ними функцій та за властивими їм ознаками можуть бути віднесені до саморегулювних, але законодавством не передбачено можливості саморегулювання у відповідних сферах, зокрема, це охоронна діяльність, рекламна діяльність, діяльність у сферах медицини та освіти.

Отже, саморегулювання можливе не лише в тих сферах, щодо яких законодавством передбачено обов'язковість/можливість утворення саморегулювних організацій, а і в інших сферах господарської та професійної діяльності, що, з одного боку, може бути зумовлено попитом на таку форму регулювання у самих суб'єктів господарювання, з іншого, – спроможністю саморегулювних організацій більш ефективно забезпечити здійснення функції з регулювання у відповідних сферах.

При цьому результати аналізу нормативної основи саморегулювання та особливостей діяльності існуючих саморегулювних організацій свідчать про наявність таких проблем:

відсутність належного врегулювання на законодавчому рівні питань саморегулювання господарської та професійної діяльності;

відмінність підходів до процедур здійснення саморегулювання у різних сферах, зокрема відсутність системного підходу до інституту саморегулювання на законодавчому рівні;

відсутність на законодавчому рівні належного регулювання питання утворення та діяльності саморегулювних організацій;

фактичне утворення саморегулювних організацій у тих сферах діяльності, в яких законодавством допускається їх утворення, лише у третині випадків, при цьому серед існуючих на сьогодні саморегулювних організацій тільки частина виконує свої функції;

здійснення саморегулювними організаціями повноважень з урахуванням виду діяльності, обсяг та зміст яких призводить до викривлення самої сутності саморегулювання;

наявність в Україні організацій, які мають ключові ознаки саморегулювної організації, але законодавством не передбачено можливості їх функціонування у такому статусі;

відсутність належної законодавчої основи для здійснення контролю за виконанням саморегулювними організаціями делегованих їм державними органами функцій з регулювання господарської діяльності.

Враховуючи вищезазначене, проект Закону забезпечить системне та комплексне розв'язання проблем, створить єдину комплексну законодавчу та організаційну основу саморегулювання.

## **2. Мета і завдання прийняття законопроекту**

Метою проекту Закону України «Про саморегулювання господарської та професійної діяльності» є вирішення проблем та недоліків сучасного стану здійснення саморегулювання, впровадження в Україні моделі ефективного саморегулювання, що стане законодавчою основою для створення саморегулювних організацій і їх діяльності.

## **3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту**

Законопроект встановлює:

загальні засади саморегулювання господарської та професійної діяльності, його завдання та принципи;

правову й організаційну основу створення, набуття та припинення статусу саморегулювних організацій, вимоги, яким повинна відповідати така організація;

добровільність членства суб'єктів господарської або професійної діяльності в саморегулювній організації (обов'язковість членства хоча б у одній саморегулювній організації може бути встановлено виключно законом, що регулює господарську або професійну діяльність у певній сфері (галузі));

особливості здійснення контролю саморегулювної організації за дотриманням її членами статуту, правил саморегулювної організації та відповідальність за їх порушення;

основи державного регулювання та державного контролю у сфері саморегулювання господарської та професійної діяльності;

гарантії незалежності та захисту прав саморегулювних організацій.

## **4. Стан нормативно-правової бази**

Дана сфера відносин регулюється Кодексом України з процедур банкрутства, законами України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», «Про оцінку земель», «Про землеустрій», «Про архітектурну діяльність», «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції», «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про організацію формування та обігу кредитних історій», «Про страхування», «Про

кредитні спілки», «Про туризм», «Про енергетичну ефективність будівель», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про третейські суди», «Про адміністративні послуги», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

## **5. Фінансово-економічне обґрунтування**

На момент внесення, не передбачає витрат з Державного бюджету України.

## **6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта**

Прийняття законопроекту закладе основу для вирішення, зокрема, таких завдань:

уніфікація категоріально-понятійного апарату саморегулювання, базових принципів та процедур;

створення дієвих інструментів для організації взаємодії між суб'єктами господарської та/або професійної діяльності у певній сфері на засадах саморегулювання;

підвищення відповідальності суб'єктів господарської та/або професійної діяльності перед споживачами;

підвищення якості і конкурентоспроможності товарів (робіт, послуг);

відповідальне та обґрунтоване делегування державою владних повноважень щодо регулювання ринку профільним об'єднанням представників ринку;

сприяння міжнародному галузевому та професійному співробітництву.

**Народні депутати України**



СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Лічман Ганна Василівна  
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000001F902F0072238600  
Дійсний до: 16.07.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України  
№ 245д9/1-2020/184170 від 15.10.2020

